

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberiter. (Az általok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 3 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szeddin este és szombaton este.*
Szerkesztőség: Sz.-István-u. 3. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Helyzet Ausztriában.

Odaát, túl a Lajtlán a komolyabb elemek kezdik unni a komédiát és kezdenek komolyabban gondolkodni. Megdöbbenéssel veszik észre, hogy másfél év óta nem dolgoztak semmit. A választók azért küldték őket a parlamentbe, hogy tehetőségüket, tapasztalataikat és tanulmányaikat felhasználva iparkodjanak segíteni a nép bajain. Ők pedig e másfél év alatt nem tettek egyebet, mint veszekedtek, elnyűttek, lejárattak két kormányt, botrányokat csináltak a parlamentben, s valóságos forradalmat okoztak Bécs, Prága és Grác nczáin és mindennek a betetőzéseül teljesen munkaképtelenné tették a törvényhozás organumait.

A nép kenyeret kér tőlük s ők követ adnak a kezébe.

A bécsi parlament tanácskozásain még nem látszik meg ugyan, hogy tagjai komolyabban gondolkodnának, de a sajtóban és a klubokban néhány nap óta, mióta ismét megnyiták a Reichsrath ülései más hurokat hallunk pengetni, mint azelőtt.

Már nemcsak a keresztény szocialisták, hanem a szociáldemokraták is elfordultak az obstructiótól. Mikor a legutóbbi gyűlésen a német liberálisok a gráci eseményeket hozták szóba és követelték, hogy ez ügyben benyújtott sürgősségi in-

ditványukat rögtönt tárgyalják, úgy a szociáldemokrata képviselők, mint a keresztény szocialista párt hivatalos lapja hevesen kikelték az obstructió ellen és emiatt keserű szemrehányásokat tettek a német liberalisoknak.

A többi pártok közöneyei is mind komolyabb és higgadtabb hangon tárgyalják a válságos helyzetet. Rámutatnak arra, hogy itt az ideje, hogy a parlament megkezdje a szociális reform-munkálatokat. A kormány megtette az első lépést, két nappal ezelőtt egész csomó üdvös szociális reformokra irányuló javaslatot nyújtott be a parlamentnek.

Figyelmeztetik a képviselőket, hogy a beterjesztett javaslatoknak feltétlenül életbe kell lépni, ha másként nem, hát a 14. §. alapján rendeleti uton. Ha így megy tovább, ez a §. lép az alkotmányos népképviselő helyébe. Egész komolyan állítják, hogy küszöbön az abszolutizmus.

Még nem tudják biztosan, mit tervez a kormány. Azt sem tartják lehetetlennek, hogy rögtönösen feloszlatják a parlamentet, de nem azért, hogy új választásokat rendeljenek el.

A kormány pártjai rendkívül el vannak keseredve a kormány tehetetlensége miatt. A kath. néppárt, mely különben sem feltétlen támogatója a kormánynak, újabban

ismét ingadozik, — ha kilép a többségből, el kell napolni a parlament üléseit, mert vége a kormány többségének.

Ennél is nagyobb szenzáció az, hogy a mindig híú lengyelek is megunták a dolgot és nem kis meglepetést szándékoznak okozni a kormánynak. — Arról van ugyanis szó, hogy ha a kormány nem tudja rövid idő alatt életképessé tenni a parlamentet, ők egyszerűen haza pakolnak Galicziába.

A lengyel-klubnak egy tagja u. i. a következő érdekes nyilatkozatot tette:

„Miután előreláthatólag kevés a kilátás arra, hogy a parlament munkaképes legyen, mig mi azért jöttünk Bécsbe, hogy politikai, de főleg közgazdasági téren valamit elérjünk és teremtsünk, a lengyel-klub tagjainak egy része — a hová én is tartozom — azon elhatározásra jutott, hogy a Reichsrath-ot otthagya és így előidézi azt a válságot, a mit a kormány minden áron el akart kerülni. Mert az ilyesféle kitéréssel nem nyer semmit a közügy, csupán a helyzet lesz mind rosszabb és rosszabb. A választók így mindinkább radikálisabbak lesznek és végül a nyugodtan gondolkodó, mérsékelt politikuskoknak sem marad más hátra, ha valamit elérni akarnak.“

Ez mindenesetre radikális eszköz lenne,

Az édes anyák.

Irta: Lampérth Géza.

*Ugy-e, ki itt lenn sokat szenvedett,
Ki csak lemondott, tiért és szeretett,
Öröme csepp és tenger volt a víija:
Az előt nyitva a mennyek kapuja?
S menyországodban, ugy-e Istenem,
A legszebb, a legédembb helyen,
Öleiben örök gyönyörűségnek:
Az édes anyák, ugy-e ott élnek?
S a legszeledebb, a legvíbb angyalod,
Szolgálatukra, ugy-e azt adod?
S ha nem is küldik — ő érzi, tudja:
Merre visz, hova legtöbbször az útja?
S lezáll a földre minden este, reggel,
Meg is tér sebesen az üzenettel.
S este is azt mondja, mit reggel mondott:
— A fiad, a lányod — holdog ...*

A király nevében.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: Kincs István.

Siró Benedeket ő felsége a király nevében minap annyira megdühösítették, hogy vasyillat fogott. S ha akkoron a végrehajtó történetesen nem eréd futásnak, akkor ma szent igaz, egy emberélettel kevesebb van a világon. Elkeseredett lélektől hiszen sok minden kitélik.

Mert hát Siró Benedeket mértéken fölül elkeserítették.

Ott kezdem, hogy szegény ember volt, mint mi többiek valamennyien, kik csak egyszer aratunk egy esztendőben. A fiskálisok vétele persze egész esztendőn át érik s azok is emésztik meg széles e hazában, a mit a fagy és jégeső a szegény ember tagján még meghagyott. Siró Benedek is sokat hordta nekik a termést. Kénytelen volt vele, mert ha nem teszi, hát a rokonok úgy kinullázzák valamelyik oldalig nénemasszony után rímaradt jussából, hogy a feleségének keszkenőt se vehet belőle.

Igy azonban a fiskálisok erősen horgásztak a jus uton, bélyeg annyit kellett nekik, hogyha azokat Siró Benedek mind a háza falára ragasztja, hát akkora fehérség se maradna rajta, mint a bal tenyerem. Eredményezni meg azt eredményezte volt, hogy az igazsága ugyan megkerült, az örökséget azonban megütötte a guta. Pár száz forintot még a magáéból is rá kellett fizetni.

Igy jár tetszik tudni Magyarországon, ki valami pört megnyer. Ki elveszti, arról talán ne is szóljunk, annak ugyis jobb, ha sebtiben kötelet vesz és a nyakára hurkolja.

Szóval no Siró Benedek megnyerte az örökösödési pert, de azon körben úgy kipszult minden megtakarított bankjából, állérjéből, hogy még a kovácsnál is hitelbe kellett patkoltatnia a két táltosát.

Igenis táltosát, mert olyan két pej lovat nem evett még semmiféle vármegye, mint Siró Benedek lovai. Formások, szépek voltak, hogy pingálni se lehet különbeket, büszke a tartásuk, járásuk, mint a szarvasé, gyors a lábuk mint a gazelláé, tízes a vérük mint a forró nap-sugár. Ha megindultak, a két orlyukjuk ki-tárgult s azon mintha csupa tüzet fújtak volna

folytonos prüszköléssel; ha meg fejüket a szügyükbe vágva csakugyan megeredtek, akkor etetés nélkül elnyargaltak volna egyhuzomban három nagyobb országon keresztül.

S ez a két ló volt Siró Benedeknek a fiatal feleségén kívül végtelen büszkesége. Ha valaki nagy summa pénzen kéri tőle, hát iszonyuan összevesz vele. Palásthy Norbertnek is csak az a szerencséje, hogy grófnak született, különben hiszen befutólt volna neki Benedek, mikor fél vállról azt kérdezte tőle:

— No te paraszt, hogy az a két ló?

Az elsőt sértésnek se vette, de a másodikat... no igen! inkább a legerősebbik zápfogát húzánk, hogysen az ő két kedvenczét kérjék. Összeránczolta homlokát s hamarosan azt se tudta, mi módon torkolja le azt a vakmerő embert.

A gróf azt hívé, hogy Siró Benedek a százasokon törí a fejét, könnyedén biztatta:

— Egy százassal inkább többet, mint kevesebbet, lelkem. No mennyi lesz? hat, hét, nyolczszáz? Az első szóra kifizetem.

— Azokat hát nem fizeti ki! — tört ki a méltatlankodás a gazdából.

— Micsoda?! — pattant föl a gróf, ki a vidéken a legjobb löismerő volt. A rossz nyelvek azt is tudták róla, hogy Angolországban való tartózkodása alatt többet forgóldott az istállóknban, mint a szalonokban s abból a sok pénzből, mit a magyar urak ott rendezen el szoktak futtatni, abból valamelyest visszacsóvasztott az angliusoktól; így hát nem csuda, ha valamely utó végig mért, hát mindjárt tudta, hanyat ütött az óra. Siró Benedeknek is azért kímélte azt a nagy összeget. Azt hitte, a paraszt nyomban hanyat vágja magát annak

Mai lapunk 6 oldal.

Mélyen tisztelt bizottsági Közgyűlés!
Ünnepet ül Fejérvármegye! Dicsőt, nagyot!
A koronás apostoli Király iránti törhetlen hűsége, és a haza iránti szeretete fényes ünnepét!
E kettős érzelem egymástól elválaszthatatlan, mindkettő egy forrásból ered, az isteni Jóság örök forrásából.

A népek Istene, ki birtokába vette az országokat és birodalmakat, a ki meghódította a hősokeket és fejedelmeket, adott az embernek szívet, belé érzelmeket, hogy tudjon lelkesülni, hogy tudjon lángoló szeretni. És ez a szeretet, mely nemünk történetének egyik fénypontját képezi, mely elborítja életünk pályáját, mely betölti az anya szívét, meghleti a költő szellemét, — ezen szeretet tengerré nő azon magasztos fogalom előtt, melyet e szóval fejezünk ki: Haza!

Mert a Haza fogalma nem egyesek, nem szülők és barátaink korlátolt köréből áll csupán, hanem magába foglalja mindazt, ami szívünket betölti. — Vallásunk, mely Istenhez fűzi létünket, a ház, mely családuink fészke lett, történelmünk, alkotmányunk, hagyományaink, emlékeink, nyelvünk, dalaink, törekvésünk, lelkesedésünk, szenvedéseink és örömeink, bukásunk és emelkedésünk, hibáink és erőnyeink, múltunk és jövőnk, amiért élünk, s ha kell meghalunk, szóval mindaz, amit az élet magasabb rendeltetése jelent, e szóban van kifejezve: Haza!

Azonban a népek és nemzetek Istene, ki a magyarnak hazát adott, ki a hazaszeretetet rakta lelkünk alapjára, végtelen kegyességével még azt is tette, hogy a hazafiaság jótéteményét a királyi tekintély édességével tetézte.

Mert, hogy a Haza fenállhasson arra az isteni örök tekintélynek az országok számára való átruházása is szükségessé lett; szükségessé lett tehát egy másik eszme is, mely az emberi dolgok rendjében az országok fölött az isteni tekintély, hatalom és uralkodás elvét képviselje és fenntartsa: és ez a Király!

És csak így, csak ezen az alapon, vagyis csak az isteni tekintély, az örök Király eszméjénél fogva van értelme minden társadalmi, polgári és kormányzati tekintélynek; csak e magasabb származtatás egyenlíti ki a nehézséget, mely azonnal előlép, mielőtt az emberi méltóság és az egyéni szabadság az emberi intézmények és törvények korlátait találja maga előtt. — Másrészt pedig csak ezek az igazságok tiltetik a királyi lelkiismeretébe a tudatot, hogy ő is ember, hogy felebarátja, testvére minden embernek, szegény és gazdagnak egyaránt; és hogy hatalma ott végződik, a hol a népek boldogsága, a királyi hatalom talterjeszkedése által korlátozottnak.

És a történelem e vonatkozásban meghatározó példákat is mutat: feltűnteti, hogy amint az első emberpár családi élete, úgy az első országok királyi hatalma is Isten kezéből származott. — A történelem bizonyítja, hogy a királyokat, ha azok reá érdemesek voltak és ha arra szükség volt, próféta i hillel ruházta fel mint Dávidot, csodálatos bölcsességgel mint Salamont, istenes étellel mint Szent Istvánt; lovasias erőnyekkel mint Szent Lászlót; igazságossággal mint Hunyadi Mátyást; alkotmányos érzülettel, népe iránt édes atyai szeretettel, a csapások alatt összerokadni nem tudó erővel, mint Első Ferencz Józsefet.

Ezen kiváló tulajdonságok teszik nagygyá, dicsővé, ő felségét a mi apostoli királyunkat, nemcsak a magyar nemzet, hanem a földnek összes művelt népe előtt. — Ezért lelkesül érte hódoló szeretetével Fejérvármegye közönsége is, mely elhatározásának megfelelőleg igénybe vette a magyar múzea esetét és tanácskozási terme számára megfestette élethű arcképét.

Amidőn tehát birtokba vesszük e drága kincset szálljon fel Istenhez hű imánk: Éljen a Király!

A beszéd elhangzása után a jelenlevők felállva, hosszasan féljenek. Az arczokon a lelkesültség és a meghatottság érzelme tükröződött s a jelenlevők szíveiben bizonyára örök emlékezetű marad e percz nagyszerűsége.

Majd a főispán indítványára elhatározott, hogy a nagyprepost díszbeszéde jegyzőkönyvileg megörökíttessék s ezzel az ülés véget ért.

Zelei Imre.

Nagy betegesen fekszik, halállal vívódik az aradi kórházban Zelei Imre volt székesfejérvári lapszerkesztő. Sokat hányatott életének utolsó fejezete zárul le a kórház rideg termében. Nem valami gyilkos kór ölte meg egészségét, hanem meghalásba jött a világgal, legjobban pedig önmagával s morfiúmmal megmérgezte magát. Nem akarunk a haldokló emberről szigorúan ítélni, nem akarjuk fellebbenteni a fátyolt múltjának egyes epizodjairól, hiszen hogy ki volt, hogyan élt, azt tudja itt Székesfejérváron mindenki.

Am a közélet terén mozgó ember élete a sajtó kötelességszerű kritikája alatt áll, és a mikor Zelei Imre életével foglalkozunk, lehetetlen még e különben tragikus végzet láttára fel nem kiáltanunk: mégis van Isten!

Mert csak az Isten sujthatta őt le ennyire, a ki ez-nizmussal gunyolta a vallást. Nem volt sohasem alkotó tehetség. Mint lapszerkesztő kíméletlenül — de nem igazságon — tudott írni. Egyéniségében meggyőződés, elv, igazságosság — e fontos kellékei a hírlapírónak, teljesen hiányoztak. Oda írt, a kik fizették; a pénz szabta meg elveit. Nem riadt vissza soha a legesunyább eszközökkel harezolni. Ellenfelei éppen úgy megvetették ezért, mint a hogyan semmi tekintélye sem volt azok előtt, a kik pénzért te. aasználták.

Ilyen hírlapírói pálya magában rejti a jövő végzetét! Zelei is pár év előtt megindult lefelé azon a lejtőn, a melynek végére érve borzadva látta elhibázott életét, a melyen azonban változtatni többé nem tudott. Kétségbeesésében azután öngyilkossági szándékkal morfiúmmal megmérgezte magát. Utközben az aradtövisi vonalra, a kupében vette be a mérget. Az aradi kórházba szállították vissza, s most ott vívódik a halállal.

A „Budapesti Hírlap“ mai számában a többek között, a következőket írja Zelei Imréről.

„1894-ben eladta lapját és Budapestre költözött. Megvette a *Hétfői Ujság*-ot, a melyet mostanig szerkesztett. Az utolsó esztendőben folyton üldözte a sors, a mely akkor volt hozzá legkegyetlenebb, a mikor nemrég elragadta a halál bálványozásig szeretett szép hűgát. Anyagi vállalkozásaiban is szerencsétlen volt s néhány hónap óta csak úgy lézengett a fővárosban, a hol minden hónapban más fogadóban lakott. Nemrég elhatározta, hogy elköltözik Budapestről, Aradtól nem messze Pankotán háromezer forintért vett egy szőlőgazdaságot, a melyre hatszáz forintot fizetett. Oda akart menni, mert egyetlen nőtestvére is abban a községben lakott. Azonban a birtokvásárlással is csalódott, olyan anyagi gondot vett ezzel vállára, a mit nem bírt meg. Ez elmebajhoz közel levő idegesedéséhez még isziasz is járult, a mi végképpen megtörte a különben is gyöngye szervezetű embert. Naponkint négyszer-ötször is injekciót vett, de ezzel csak ártott magának.

A múlt pénteken Aradon járt züllött külsővel s beállított egy odaváló újság szerkesztőségébe.

— Akarnak-e szenzációt? Agyonlövöm magam, mondotta a meglepett redakciónak.

— Megtenném, folytatta, de revolveren zálogban maradt a Központi-fogadóban.

Ma délelőtt még Budapesten járt s fölkereste egyik fogadóban egy székesfejérvári barátját. Már akkor egészen zavart volt.

— Lássa, szólt, idejuttattam. Egy krajczá az összes vagyonom, tegnap reggel óta nem ettem.

Barátja kiségitette, a mire mélyen sóhajtvá szomorúan távozott a szomorú ember, a kinek haja, szakála talán már hetek óta nem volt gondozva. Ma éjjel aztán megkaptuk az arad táviratot, a mely Zelei Imre öngyilkosságáról ad hírt. A kupében megtalálták a halálfejei üveget is. A párnákat és a földet tömörrel szétépett írás foszlányai borították. Az arad orvosok nem biznak abban, hogy a morfinistá életben maradjon. (tyászos sorsát egy hűga és egy úcsece siratja, aki honvédhadnagy Debre czenben.)

HIREK.

— Urnapja. Azon rendkívüli pompa és fény, melyet a katolikus egyház ezen a napon kifejt, ennek magasztosságát jelenti. Az *Oltári szentség szerzésének ünnepét üljük e napon*, mely szerint Jézus, mielőtt éretünk meghalt, a utolsó vacsorán e szentséget rendelte, min irántunk isteni szeretetének örök zálogát s lel künknek az örök életre tápláló mennyei eledle lét. Jóllehet e nagy szerzésnek az ünnepét az egyház tulajdonképen nagygyűjtőkői üli, mivel azonban a nagyhét bus és fájdalom emlékezetei között örömet akkor, úgy amin kívánna, nem nyilváníthatja, azt újra és pedig szertartásaiban legmagasabb fényében s föl ségében a Szent Háromság vasárnapja után csütörtökön és így az év azon legkellemesebb szakában ünnepli, melyben Ura és Istene ünne pének díszítéséhez a fűnek illatával, a virágok díszével, a lombok úde zöldjével, a tavasz teljes szépségében mosolygó természet is járul hat. Az ünnep keletkezésére vonatkozólag e következőket jegyezhetjük föl: Élt a XIII-il században egy lüttichi nözárdában bizonyo: Juliánna nevű apáca, a ki több jeles egyház férfiú által is támogatva arra kérte az ottan püspököt, hogy az Oltári szentség tiszteletér különös ünnepet rendelne. Az említett férnal egyike volt az ottani főesperes *Pantoleon* Jakab ki miután IV. *Orbán* pápa nevezete alatt a pápai székre emeltetett, ezen eddig csak a lüttichi megyében látott ünnepet 1264-ben az egész egyházra kiterjesztette, s azóta Ur napi a katolikus világnak egyik legfényesebb és legkedvesebb ünnepét teszi különösen az ahho kötött körmenetnél fogva is. A katolikus egy háznak egyik legszebb ünnepe Székesfejérvárot is a hagyományos fényben fog holnap megün nepeltetni. A helybeli székesegyházban *regge 8 órakor* tartatik a nagy mise, utána pedig a körmenet. A szent misét dr. *Steiner* Fülöp me gyés püspök fogja celebrálni. A körmenet után az ünnepi szent beszédet *Kéri* Ferencz karkáplán tartja.

— A koronázás évfordulója az iskolákban. Ő Felsége megkoronáztatásának 31-ik évfordulóját impozáns módon ünnepeiték meg ma délelőtt a belvárosi polgári leányiskolában és az elemi iskolákban. A növendékek regge szent misét hallgattak, azután kezdetét vett az ünnepély. Volt ének, szavaltat és beszéd mely a koronás király iránt való hűsége és szeretetre buzdította az ifjú lelkeket.

kerületükben fognak lakni és folyó évi november-től fogva a miniszter által székhelyükül megjelölt városokban fogják irodájukat berendezni.

Ezzel megszűnt a „gyárfelelősök” központosított intézménye, a melyet Baross Gábor léptetett életbe. Az iparfelelősöknek, a kiknek száma négyről hártra emelkedett, ilyenképen lesz idejük és alkalmuk kerületük viszonyait alaposan megismerni és ipari köreivel állandó érintkezésben lenni, minthogy nem lesznek az év legnagyobb részében, úgy mint eddig, a központban irodai munkával elfoglalva.

A rendelet intézkedik arról is, hogy az iparhatósági ellenőrzés alá tartozó összes gyárak és iparvállalatok az egész ország területén még ebben az évben felülvizsgálandók; és e végből az iparfelelősök a központban minden munkától azonnal fölmentetnek. Ha az iparfelelősök arról győződnek meg, hogy az összes vizsgálatokat az év végéig nem láthatná el, ezt június 10-éig tartozik bejelenteni, hogy a szükséges segéderek kirendeléséről gondoskodni lehessen.

A miniszter elrendeli továbbá, hogy az iparfelelősök uti programjukat az egész évre előre állítsák össze és minden hónapban tegyenek működésükről jelentést.

Ezenkívül kötelesek a felelősök minden év február havában terjedelmes évi jelentést készíteni egész esztendői működésükről, az ipari viszonyokról, az iparoktatás, a munkásvédelem, a baleset elleni biztosítás terén észlelt állapotokról, az egészségügyi viszonyokra károsan ható körülményekről, a betegségyezés állapotáról, a munkágyámolító intézetekről, az esetleg előfordult sztrájkokról stb. Ezekre a jelentésekre érték a miniszter megköveteli, hogy irodalmi értékük legyen és a közgazdasági s társadalmi viszonyaink iránt érdeklődő közönség részére önállóan közzreadhatók legyenek. Ezek a jelentések esetleg, már 1898-tól fogva valamely idegen nyelven is ki fognak nyomtatni.

IRODALOM.

Asbóth János társadalmi-politikai beszédei. Valóságos irodalmi eseményszámba megy annak a vasok kötetnek megjelenése, mely a magyar parlament egyik legképzettebb és legszellemesebb tagjának, Asbóth Jánosnak akadémiai székfoglalóját, az 1887—1892-iki, az 1892—1897-iki és a jelen országgyűlésen elmondott beszédeit tartalmazza s melynek érdekességét csak fokozza az a körülmény, hogy először a legnagyobb magyar publicista, Kaas Ivor báró irt hozzá.

Az előszóban Kaas Ivor báró a következőleg nyilatkozik Asbóth beszédeiről:

„Tíz esztendő politikai történetének tükrö e kötet, mindegyik beszéd egy tükördarab, mely visszasugározza képét a küzdelmeknek, melyek vivatnak, midőn mondatott. Senki unatkozva nem fogja olvasni ezeket, mert annyi szenvedély tör ki belőlük, mindazon nehéz küzdelmeknek szenvedelmé, melyek a hadsereg, a dinasztia, az elkeresztelés, a polgári házaság, állam és egyház között oly keservesen vivatnak. Hozzá a gazdasági és kulturai kérdéseknek élénk raja és a társadalmi nagy probléma, mely a szocializmusban foglaltatik. Ami az elméletet gondolkoztatja, ami az országot felforgatja, ami a lelket megmozgatja, egész közvetlenségben megtalálod, ha Asbóth beszédeit olvasod.

Beszéd, ha értelmes, könnyen érthető. Fejtegetések nehezebbek. Ezekhez a beszédekhez nem kell magyarázat, áttekintést és tárgyszerűsítést mindenképpen nyújt pár sor bevezetés és néhány megjegyzés. Az alak nem szónoki a klasszikus retorika értelmében. Angol debateri beszédek ezek. Modern a forma s sokoldalú műveltség és a gondos választék a beszédek konstrukciójában s a csipős hatások kiszámításában, csak a kritikusoknak tűnik fel, a hallgatót és az olvasót megragadja oly közvetlenséggel, mint a jó színmű, melyet jó színészek játszanak, nem próbán, hanem nagy közönség előtt. Tehát mindenik beszéd maga beszél. Mindenik egy-egy fejezet, még külön is megáll,

de a többivel összefoglalva alkot egy egész művet, egész politikai rendszert. Mindenik beszédben van filozófia, politika és esztetika, az tanít, ez izgat, emez gyönyörködött. Érdekes-ségét fokozza, hogy sokszor az olvasó véleménye ellenkezik az íróval s mintegy disputálva olvassuk állításait. Azután megyünk tovább s mint aki magas hegyeken sétál, a kilátás változik s a tiszta levegőben keblünk kitágul.”

„Amit Asbóth beszédei az egyházpolitikáról tartalmaznak, — mondja tovább Kaas Ivor — az valóságos korrajz, történet és okmánytár. Elvezet a szufalak mögé és beavat az egyházpolitikai titkaiba. Karaktere irt tűnik fel legnagyobbban, mert állását, mandátumát, jövőjét, ambícióit feloldozta meggyőződésének, érzelmeinek.”

Kaas Ivor bárónak ez elismerő szavai után nem marad más hátra számunkra, minthogy a legmelegebben ajánljuk Asbóth érdekes beszédeinek gyűjteményét. A csinos kiállítású, 640 oldalra terjedő kötet füzve 3 fnt 50 kr-ért, kötve 5 ftr-ért kapható a szent Gellért úti nyomdában (Budapest VIII. Práter-utca 44.)

Keményfi Kálmán Dániel tanár ez uton értesíti azokat, kik az „Ötven év alkotmányos egyházpolitikája” című művére előfizettek, hogy a könyv, közbejött akadályok miatt, májusban nem jelenhetett meg, hanem csak júniusban fog megjelenni. Megrendelések a szerző nevére, Esztergomba intézendők. A mű ára 1 forint; tanítóknak és növ. papoknak 80 kr.

A szövetkezeti törvénnyel szemben mi a teendő?

A törvényjavaslatból ma-holnap törvény lesz; a képviselőház már elfogadta s csak néhány nap kérdése még, hogy a főrendiház is magáévá tegye s aztán bekövetkezik a szentesítés.

A javaslat karcolás hibáit annak idején kifejtettük. A képviselőház, az ellenzéki pártok nyomós észrevételei daczára s a rosszúl félig-meddig jót csinálni igyekvő módosítások elvetésével, — csekély eltérésekkel, az eredeti szöveget elfogadta. Ősupán a hatóság beavatkozását tárgyzó pont enyhített némileg, s a központi szövetkezet igazgatóságába a kormány által kinevezendő tagok száma csökkentett. Ez is vivmány, de kevés arra, hogy megnyugvással nézhessünk keresztény szövetkezeteink jövője elé. Ezeknek két út van fenntartva. Vagy belépnek a központi hitelszövetkezetek tagjai sorába s annak alapszabályai szerint alakulván át, a keresztény jellegét leteszik, vagy nem lépnek be, nem változtatnak alapszabályaikon, jellegükön, czéljaikon semmit sem, de ekkor sem a központ, sem a kormány semminemű támogatására nem számíthatnak, sőt bizonyos, hogy a hatóság részéről különböző zaklatásoknak lesznek kitéve.

Mi hát a teendő?

Első sorban be kell várnunk a végrehajtási rendeletet, mely a törvény szigorát enyhítheti, de fokozhatja is. Azután be kell várnunk a központi szövetkezet megalakulását, különös figyelmünk tárgyát képezvén az, hogy kik fognak annak élére állíttatni és minő alapszabálytervet állítja meg a központ a vidéki szövetkezeteket a belépésre. Addig, míg mindezeket nem tudjuk, nem látjuk, a keresztény szövetkezetek ne tegyenek a beolvadásra semmi előkészületeket; igyekezzenek, mint eddig, a maguk lábán megállani és nemes, erkölcsi czéljaiknak megfelelni.

Az elsielve való csatlakozás annál nagyobb hiba lenne, mert a vidéki szövetkezetek ne is ábrándozzanak arról, hogy a központi szövetkezet hiteligenyeiket képes lesz bőven kielégíteni. Azzal a pénzzel, a mi kivált kezdetben a központ rendelkezésére fog állani, nagyon kevés szövetkezet hiteligenye lesz kielégíthető s ezt a keveset is majd ama protekciós hitelszövetkezetek kapják, melyek kiváló kormányparti matadorok választókerületeiben alakulnak.

A mi pedig speczialiter a keresztény fogyasztási szövetkezeteket illeti ezeknek épen nincs mit várnunk az új törvénytől. Igaz, hogy ez kimondja, miszerint a kormány megengedheti, miszerint nem hitelszövetkezetek is részesülhetnek a törvény által biztosított előnyökben, de erre nem egyhamar kerülhet a sor.

A hitelszövetkezetek száma máris igen nagy és ezentul még gyorsabban fognak szaporodni. Ezek örökösön osztrómoli fogják a központot hiteligenyeik kielégítéséért; előrelátható tehát, hogy másfajta szövetkezeteknek kölcsöntökével gyámolítására a központi intézet évek hosszú során át még csak nem is gondolhat.

A keresztény fogyasztási szövetkezetek tehát a csatlakozással épen semmit sem nyerének, de igen sokat veszíthetnének. A központ valószínűleg szívesen felvonná őket azért, hogy keresztény jellegükből kivetkőztessék; adíkálnának elveikről, de cserébe nem kapnának egyebet ígéreteknel és üres biztatásnál. E helyett sokkal okosabban tennék, ha önmagukban keresnék a támogatást, azaz vidékenint köteleket alakítanának, mely nagy áruaktártartson, s az árúkat első kézből képes beszerezni.

Általában pedig legyenek elkészülve a keresztény szövetkezetek arra, hogy elveikért zaklatásokat, bosszantásokat kell tűniök. De nem kell semmi esetre sem annyit szenvedniök, mint a mennyit a kereszténység vértanúi szenvedtek. Vegyenek példát ezektől és ne riadjanak vissza az eléjük tornyosuló újabb akadályoktól sem.

A szövetkezeti törvény pedig, szerintünk, annyira rossz, annyira nem felel meg czéljának, hogy jelentékeny módosítása, illetoleg egy általános szövetkezeti törvény megalkotása sokáig nem lesz elodázható. Várjunk!

Losonci Szabó Endre.

VENDÉGLŐS URAK FIGYELMÉBE

legújabb szerkezetű

SÖR és BORKIMÉRŐ KÉSZÜLÉKEK

egyszersmind

jégszekrények nagy jégmegtakarítással.

Ezen készülékkel egy hordó sör (Pilseni is) több napon át az utolsó pohárig jég hidegen és kristály tisztán mérhető.

Különlegesség: törvényesen védett, Univerzál Sör és borkimérő asztal, erős zinkbádóg burkolattal mosóedényvel, hűtőszekrényvel, ételneműeknek stb. Kivánatra vezetők közvetlen a pinczéből. Folyékony szénsavval vagy tiszta légnomással. Csinos kivitel, olcsó ár.

Dr. WÁGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak mint betéti társaság

BUDAPEST, TINODY-UTCA 3. SZÁM, a Gizella gőzmalom mögött.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Gabonaárak.

— Piaczi árak 1898. június 8. —

Buza	11.50	— 12.00
Rozs	8.00	— 8.50
Árpa	6.80	— 7.00
Zab	—	—
Tengeri	6.00	—

Fodrász üzlet átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a volt **BANA GYULA**-féle (Kossuth-utca 3-ik szám alatti)

fodrász üzletet

átvettem.

Főtörékvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönség szives pártfogását pontos kiszolgálás mellett kiérdemeljem.

Teljes tisztelettel

SZABADY LÁSZLÓ,
borbély és fodrász.

Mű-selyem-szövet

festőde és vegyszeti ruha-tisztító intézet.

Sz.-Fejérvár, Szt.-István-utca 3. sz. a.

a Sz.-István templommal szemben.

Minden e szakmába vágó ruhaneműek

UJRA FESTÉSRE + + + +

+ + + **vagy TISZTÍTÁSRA**

ugy a legfinomabb szőrmék, glazé keztyük stb., csipke függönyök vagy bármilyen tárgyak elvállaltatnak.

Gyászruhák

haladéktalanul a legjutányosabb árban, felelőség mellett eszközöztetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve kész szolgálja

Papp Károly.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1898. Május hó 1-től. —

Indul:	Érkezik:	Indul:	Érkezik:	Indul:	Érkezik:
Budapest		Székesfehérvár		Siófok	
Sz. v. 6:55 regg.	9.00 d. e.	9.24 d. e.	10.41 d. e.	10.46 d. e.	1.40 d. u.
Gy. v. 8.00 d. e.	9.14 d. e.	9.19 d. e.	10.07 d. e.	10.12 d. e.	11.55 d. e.
V. v. 11.50 d. e.	3.10 d. u.				8.50 d. u.
Sz. v. 2.35 d. u.	4.29 d. u.	4.35 d. u.	5.48 d. u.	5.53 d. u.	
T. v. 4.50 d. u.	6.38 d. u.	6.55 d. u.	8.07 d. u.		
Sz. v. 5.25 este	7.39 d. u.				
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este	10.13 este	10.18 éjjel	1.27 éjjel
Sz. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este	12.59 este	1.03 éjjel	3.52 éjjel
Kanizsa		Siófok		Székesfehérvár	
Sz. v. 12.15 éjjel	2.56 éjjel	2.58 éjjel	4.16 regg.	4.24 regg.	6.29 regg.
		4.40 regg.	6.00 regg.	6.05 regg.	8.15 d. e.
Gy. v. 5.47 regg.	7.32 regg.	7.39 regg.	8.27 d. e.	8.34 d. e.	9.50 d. e.
Sz. v. 9.30 d. e.	12.39 d. u.	12.42 d. u.	2.03 d. u.	2.23 d. u.	4.35 d. u.
Sz. v. 2.00 d. u.	4.42 d. u.	4.46 d. u.	6.01 d. u.	6.09 d. u.	8.15 d. u.
Gy. v. 5.03 d. u.	6.50 d. u.	6.57 d. u.	7.48 d. u.	7.58 d. u.	9.20 este
		8.45 este	9.45 este	9.51 este	11.25 este
Székesfehérvár		Bodai		Komárom	
Sz. v. 5.30 regg.	6.15 d. e.	6.16 d. e.			8.30 d. e.
V. v. 10.00 d. e.	10.53 d. e.	11.03 d. e.			2.50 d. u.
Sz. v. 8.30 este	9.15 este	9.16 este			11.30 éjjel
Komárom		Bodai		Sz.-Fejérvár	
Sz. v. 4.40 regg.	6.47 regg.	6.48 regg.			7.28 d. e.
Sz. v. 1.30 d. u.	3.37 d. u.	3.38 d. u.			4.18 d. u.
V. v. 6.30 d. u.	10.09 este	10.17 este			11.12 éjjel
Székesfehérvár		Péth		Veszprém	
Sz. v. 9.29 d. e.	10.11 d. e.	10.12 d. e.	10.45 d. e.	10.50 d. e.	1.14 d. n.
Sz. v. 1.00 d. u.	1.51 d. u.	1.52 d. u.	2.33 d. u.	2.40 d. u.	5.36 d. u.
Sz. v. 9.27 este	10.18 este	10.19 este.		11.00 este	feloszlik
Kis-Czell		Veszprém		Péth	
Sz. v. 2.13 d. u.	4.39 d. u.	4.43 d. u.	5.11 d. u.	5.12 d. u.	5.54 d. u.
Sz. v. 4.29 d. e.	7.02 d. e.	7.07 d. e.	7.39 d. u.	7.39 d. u.	8.22 d. e.
Sz. v. — —		4.19 regg.	4.57 regg.	4.57 regg.	5.50 regg.
Paks		Adony-Szabolcs		Sz.-Fejérvár	
V. v. 2.00 éjjel	5.18 regg.	6.23 regg.			7.40 regg.
V. v. 1.20 d. u.	5.19 d. u.	6.06 d. u.			7.25 este
Székesfehérvár		Adony-Szabolcs		Paks	
V. v. 7.56 d. e.	9.23 d. e.	10.17 d. e.			2.15 d. n.
V. v. 3.55 d. u.	5.12 d. u.	6.03 d. u.			9.33 este
Székesfehérvár		Sárbogárd		Sz.-Fejérvár	
V. v. 9.20 d. e.					10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.					4.30 d. u.
Sárbogárd		Sz.-Fejérvár		Sz.-Fejérvár	
V. v. 6.10 regg.					7.55 d. e.
V. v. 12.00 délb.					1.48 d. u.

Junius 1-től szept. 15-ig

" " " "

Junius 1-től Siófoktól minden vasár- és ünneppont követő napon

Junius 1-től Siófoktól

HIRDETÉSEK

felvételnek kiadóhivatalunkban (Szt.-István-tér 1. sz. alatt) a legjutányosabb áron.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászen- és szőnyeg-üzletében

Székesfehérvár, (Pollák cipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meglepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rőfös kitűnő minőség ez előtt	7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 " kanavász 30 " " " " " " " " " " " "	7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 " Rumburgi 50 " " " " " " " " " " " "	25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Nyomatott Számmér Imréné, Székesfehérvárott.